

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

59. Ex Confusij doctrina idolol. expugnatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

cum eo amicitia coniungi; communem ad hoc amicum adhibuit Chintaisum utriusque intimum qui facile à Patre obtinuit ut eum videret. Præsto fuit aduenti senex in corona suorum, lecta illa, nimiumque ardenti ad spectandum par nobile in docto pulvere sui specimen daturum. Nec verò diu suspensi hæserant, cum illos sui puduit Præceptoris: idque Riccius vnum agens ut lucrifaceret Deo vir auctoritatis præstiferæ; post vrbauitates consuetas, sensum de Dei vnitatem posuit questionem, eoque hominem adiecit, ut fateretur idolorum sectam, putridum pomum esse, addens tamen ex putrido illo superesse nescio quid sani, quod ipse proiecto putrido secretum legeret: qua responsione sibi cætenus inaudita; erubere illius discipuli vehementer; ipse contra quam ex illa commissione expectata futurum iactauerat, dolore simul non consolabili & stupore afflicto siluit, videns sectam suam tantam vi expugnam. Cæterum fuit sua ipsi cæcitas carior quam ut nota iam cederet veritati, vellétque senex & Magister, sub extraneo Præceptore discipulorum condiscipulus fieri: ne igitur alius ab eo qui ante fuerat videretur dum cætui interest, quales passim cogunt Literati ad quæstiones de moribus versandas; aduersus Confusium, pro idolorum deliris somniis effrons inuehitur: aderat fortè tunc Leutecius Mandarinus, dignitate præstans, defensione veri liberæ & fidei vbiicumque res ferret præstantior; indignatus ergo proiectam aduersus Confusium disputatoris audaciam, acerrimè illum reprehendit, publicè offensionis accusauit; damnatisque illius assertionibus; fortè illum ait, non audisti, magnum ex plaga occidentali Literatum Dominum Matheum Riccium toto regno clarum; sed non potes nescire libris Sinesium omnibus, in quibus est versatissimus Confusium nostram ab eo anteponi; Philosophiam verò Bonziorum, & simulachrorum adoratores, soliditate rationum inuicibili, monstruosæ amentie conuinci; offendi verò illum magnoperè desertione Confusij à quo Sineses Literati ad factua dogmata deciscunt, non modo tenenda, sed etiam aliis tradenda; cultores porro idolorum in Occidente, raros esse, viles, incultos, barbaros, nullis literis tinctos. Et verò Riccius magnis de causis laudabat Confusium, tum quòd is & Deum agnosceret eundem quem Sines Riccius prædicabat, quemque ante inuectam idolomaniam semper coluissent; tum quòd præclare sentiret de moribus, Confusij denique commendatione, conciliabat sibi Literatos ut dociliores haberet ad Christi legem audireturque ab iis tanquam beneuolus, & veri amans non tanquam aduersarius, & Confusij execrator.

Ac viri quidem sapientis acri perstrictus reprehensione Ligucinus, nihil quod hisceret habuit, nihil quod defenderet; dumtaxat intulit cultum idolorum idcirco à Riccio damnari quòd cum laterent quamplurima quæ suscipiebat se illi fusius disserturum, sic Leutecio indignante; muto Ligucino, attonitis reliquis huius libertate, & illius amentia, cæterus solutus est.

Sed

59.
Ex Confusij
doctrina
idolol. expu-
gnatur.

Sed (quod Sinis solenne diximus, quæstionibus tractandis, etiam grauib; conuiuiorum uti opportunitate;) Riccium Liguicinus ad cœnam vocat, ignarum quidem proximæ disputationis, sed persuasum altercandi causa non discendi, se vocari à sene suarum tenaci fabularum: quamobrem excusat occupationes, & diem ieiunio sacrarum; nolens inimicare sibi hominem factiosum ut tota concertandi, spe nulla eius dimouendi à pertinacia erroris: at is iterata inuitatione, ac precibus, & religiosis cibis, ieiunio cauens, adhibito insuper hortatore Chiutaiso, id demum extorsit, ut sumpto habitu cultuque Doctoris Riccius ad conuiuium iret. Venienti obuiat Liguicinus in cœtu nobili virorum, Magistratibus, & doctrina illustrium, quos pariter numero triginta vocauerat: quin & contra regni decorum, & legem, aderant feminæ, seu curiositas spectandi peregrini, ore vrbs totius celebrati eas adduxerat; seu fortè ut ferrent etiam de futura pugna iudicium. Verum in se omnium oculos expectatione ingenij, & insulitate cultus aduertebat Sanoaius quidam idolorum Minister fama notissimus, quem sibi nimis quàm cuperet Riccium experto, Liguicinus subsidiarium, in pugnam prouiderat priori difficiliorem. Erat hic Osceanus secta, non tamen quod ferè alij, stoliditate, & ignorantia asinus, sed omnibus sectarum ethnicarum, suæ potissimum Osceanæ mysteriis eruditus, magnus de reliquo ex pulpito declamator, ex æquo Poëta, fastu, audendique licentia centies tantum maior, utpote Bonzius, hoc est, pessime natus, peius educatus. Mutuas vrbanæ obsequij & prolixas vices Pater expleuerat, cum hic illi statim ad laus assidet, & prouocatoris gloriam ambiens, quærere incipit de religione. Callentissimus sectarum Sinensium Riccius, quæ sunt delirum quoddam spurcarum turpitudinum inuolucrum, non est passus vaftrum nebulon in loquaciter & vagè fabulari, ne quàm manum prementis sentiret, aliò inde suffugeret. Sed hæere in vno compulit quoad esset exhaustum, & ante omnia profiteri quid opinaretur de primo rerum conditore, cœli & terræ domino, Tieneiu nomine. Frustra enim quæri de religione, nisi prius de illo constaret, qui si desit, constare vlla religio non potest. Assumpto Sanoaius scholæ suæ supercilio, frigidè respondet, Deum esse, non qualem fingeant homines, maximum, incomparabilem, cui par nulla res esset; nam Deum inter, & hominem quod intererat discrimen nullum esse; ac se quidem; hic apostopæsi cœtera, quassans caput absoluit, inueniensque se sua contentum fortuna nihil Deo inuidere; nam si quisque hoc ipso quod homo est non impar Deo est; se inter homines, doctrinæ præstantia homine maiorem, maius aliquid Deo esse. Indignatus superbum, & bardum animal Riccius, videntque non esse subtilioribus hic locum; sumptis de tripio, eius & boum stercore argumentis cœpit hominem lapidare; & si nullum est, ait, inter te Deumque discrimen, potes igitur idem omne quod Deus, mundumque adde si voles alium condere; nam si non vales tantumdem

60.
Disput. Ric-
cij cū Bonz.